

Morometii, de Marin Preda - Caracterizare Ilie Moromete

Cel mai important personaj al literaturii lui Marin Preda, Ilie Moromete, il are ca model pe Tudor Calarasu, tatal scriitorului, dupa cum marturiseste acesta in volumul "Imposibila intoarcere".

Ilie Moromete este singurul taran filosof din literatura romana. Framantarile sale despre soarta taranilor depinzand de roadele pamantului, de vreme si de Dumnezeu, sunt relevante pentru firea lui reflexiva. Personaj exponential, al carui destin exprima moartea unei lumi, reprezinta conceptia-traditionala fata de pamant si de familie.

Criza satului arhaic se reflecta in constiinta acestui personaj care se confrunta cu legile implacabile ale istoriei, ale timpului nerabdator.

Atentia se orienteaza spre reactiile acestui personaj complex, in crearea caruia Marin Preda da intrega masura a originalitatii sale. Personajul este caracterizat in mod direct de narator in capitolul al X-lea din primul volum. Ilie Moromete are "acea varsta intre tinerete si batranete cand numai nenorociri mari sau bucurii mari mai pot schimba firea cuiva". Bucuriile lui nu erau mari, dar nici oarecare: sa ai sentimentul independentei si libertatii, mandru de gandirea ta libera, sa discuti in poiana fierariei lui locan, sa traiesti acele ceasuri de visare ciudata pe stanoaga podistei, de unde poti judeca lumea, etc.

In relatie cu satul, individualitatea lui Moromete se dezvaluie pregnant, confirmand ceea ce, in cadrul familiei era doar o ipoteza: ca el are trasturi care-l situeaza deasupra celorlalti. La Moromete se imbrina gustul contemplatiei si darul de a vorbi si mai ales cu placerea de a vorbi. Obiectivitatea observatiei naratorului (prezentarea comportamentului, vorbirea si mimica) este dublata de finetea analizei interioare, de prezentarea jocului gandurilor lui Moromete.

Caracterizarea lui indirecta, ce se desprinde din vorbele, gesturile, faptele, gandurile personajului, actiunile la care participa, dar si din relatiile cu celelalte personaje, evidentiaza trasaturile lui.

Scena care-l defineste, tocmai pentru ca sintetizeaza epic pozitia lui Moromete in relatia cu o colectivitate umana reprezentativa pentru mediul sau de viata, se petrece in poiana lui fierariei lui locan, unde taranii, gatiti ca de sarbatoare, se aduna sa discute, cu un inimitabil umor, politica.

Simpatia spontanata cu care este intampinat Moromete, faptul ca discutiile nu incep fara el, greutatea cuvintului sau, dovedesc un prestigiu real si recunoscut. Sensibilitatea, sociabilitatea, inteligenta, umorul, ironia, darul de a vedea dincolo de lucruri, fantezia, bucuria contemplatiei, fac din el un taran neobisnuit.